

PhDr. Ing. Jindra Broukalová Ph.D.

Posudek bakalářské práce Silvie Kučerákové

Franz Moor und Sekretär Wurm. Zwei Bösewichter in Friedrich Schillers frühen Dramen

V bakalářské práci se autorka, jak už název práce napovídá, zabývá dvěma výraznými zápornými postavami německého dramatu 18. století Franzem Moorem z Schillerova prvního dramatu *Loupežníci*, které svého autora proslavilo v celém Německu, a tajemníkem Wurmem z dramatu *Úklady a láska*, které je Schillerovým třetím a zároveň pro dnešního diváka asi nejznámějším dramatem. V úvodu bakalářské práce vysvětluje autorka volbu tématu svým zájmem o pochopení záporného hrdiny i svým zážitkem s jeho ztvárněním, formuluje cíl bakalářské práce, přibližuje její strukturu i postup, který při analýze postav a jejich srovnávání zvolila, a uvádí také primární i sekundární literaturu, se kterou pracovala.

V teoretické části bakalářské práce, jedná se o první a druhou kapitulu, autorka přináší stručný životopis Friedricha Schillera a charakteristiku literární epochy Bouře a vzdor, jejímž sice pozdním, ale velice významným představitelem Schiller byl. Spojnicí mezi teoretickou a praktickou částí jsou kapitoly 3 a 4. Ve třetí kapitole autorka informuje o vzniku a prvním uvedení obou dramát a zmínkou jejich nejnovějších inscenací v České republice zároveň dokládá, že se jedná o díla patřící k živému kulturnímu dědictví nejen německy mluvících zemí, náplní čtvrté kapitoly je stručné a výstižné shrnutí děje obou dramát.

Nejrozsáhlejší je praktická část věnovaná analýze postav obou zloduchů. V této části se autorka zabývá rozborem jejich chování vůči lidem, s nimiž jsou konfrontováni, motivací tohoto chování i jejich myšlenkovým světem a jazykem. Autorka si správně uvědomila, že pro pochopení Franze Moora, který trpí nedostatkem lásky i postavením mladšího bratra, je klíčové zamyslet se nad tím, kde tato výrazně negativní postava spatřuje kořen svých problémů a co si myslí o Bohu (kapitola 5,2). Velkou pozornost autorka věnuje Franzovu vztahu k otci (kapitola 5,3) a jeho revolučním názorům na rodinu a člověka vůbec (kapitola 5,4), v této souvislosti autorka také vysvětluje pojem přirozené právo, který je důležitý nejen pro pochopení dramatu *Loupežníci*, ale i celé epochy Bouře a vzdor.

Na jeho chování jako vládce se autorka zaměřuje v kapitole 5,5, kapitole 5,6, v níž podává celkový obraz osobnosti Franze Moora, pak uzavírá krátkým srovnáním bratrů Moorových, které přiřazuje k typu hrdiny známého v německé literární vědě jako „Kraftkerl“, jenž je pro Bouři a vzdor typický.

Při zkoumání tajemníka Wurma autorka v souladu s textem podotýká, že jeho postava má v dramatu *Úklady a láska* menší prostor než Franz Moor v *Loupežnících*, ale že je pro vývoj zápletky velmi důležitá. I v tomto případě se autorka opírá o rozbor jeho chování k lidem, které dělí do dvou skupin, v první skupině je prezident von Walter, na němž je tajemník Wurm jako jeho podřízený závislý (kapitola 6,2), druhou skupinu pak tvoří členové rodiny Millerových, jimž se tajemník Wurm jako člověk blízký dvoru cítí být nadřazen (kapitola 6,3). Stranou pozornosti nezůstává ani Wurmová morálka (kapitola 6,4), autorka chápe, že tajemník Wurm není v prostředí dvora jediný zkorumpovaný člověk, mimořádného zloducha z něj však činí jeho vynikající schopnost předvídat jednání lidí. Jak lze rozdíly ve společenském postavení, názorech a především v osobnostním založení obou zloduchů vysledovat v jejich jazyce, ukazuje autorka v kapitolách 5,7 a 6,5.

V sedmé kapitole autorka srovnává postavy obou zloduchů, přičemž kromě aspektů, jimž věnovala pozornost již v páté a šesté kapitole, zahrnuje do své kontrastivní analýzy i jejich vztah k ženám, způsob, jakým provedli intriku s podvrženým dopisem, či to, jak se vyrovnávají s tím, že si pomocí intrik nedokázali přes dočasné úspěchy zajistit dosažení svých cílů. Velmi povedené části bakalářské práce jsou závěr, v němž autorka srozumitelně a jasně formuluje výsledky, ke kterým při analýze a srovnávání Franze Moora a tajemníka

Wurma dospěla, a resumé, které přináší tyto výsledky ve zhuštěné formě a s vyšší mírou zobecnění.

V bakalářské práci autorka prokázala, že je na základě vlastní četby a s použitím sekundární literatury schopna analyzovat a interpretovat dramata Loupežníci a Úklady a láska Friedricha Schillera, přičemž si uvědomuje i literárně historický kontext, a že dokáže pochopit psychologii postavy a její funkci v dramatu. Analýzu obou zloduchů by ovšem bylo možné prohloubit a rozšířit o další hlediska, problematiku vztahu člověka k zákonům, která hraje v dramatu Loupežníci důležitou úlohu, například autorka zmiňuje jen okrajově, hlubší pochopení postavy by také jistě přinesla podrobnější analýza metafor, které užívá Franz Moor. Bakalářská práce je psána velmi dobrou němčinou, i když se autorka nevyhnula některým gramatickým chybám, častěji se opakuje vynechání zu v infinitivních konstrukcích s zu, jako příklad může sloužit následující věta na straně 24. Wurm kennt sehr gut die menschliche Natur und weiß, wie jemandem unter die Haut gehen. Místy také autorka ukázala určitou nejistotu při užívání slovní zásoby. Vhodné není užívání slova Spiel ve smyslu divadelní hra (S. 5 a S. 7), slova warten ve smyslu očekávat (S. 14) či slova Jura ve smyslu právo jako nárok člověka (S. 37).

Závěrem bych autorce ráda položila následující otázky. Mohl Schiller při psaní dramatu Loupežníci či Úklady a láska využít znalosti prostředí, v němž se drama odehrává? Objevují se znepřátelení bratři vyskytující se v dramatu Loupežníci i v pozdější Schillerově dramatické tvorbě? Co je to „stavovská klausule“ (Ständeklausel) a jak se Schiller k jejímu zachování v dramatech Loupežníci a Úklady a láska staví?

Hodnocení: Bakalářskou práci Silvie Kučerákové doporučuji k obhajobě.

V Praze dne 23. července 2016